Акционерско друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација
Shoqëria aksionare në pronësi shtetërore për kryerjen e veprimtarisë së dhënies së shërbimeve në navigacionin Ajror
М-НАВ АД - M-NAV SHA
Бр.-Nr. 0202-1715/1
23. 12. 2024 год.-viti
СКОПЈЕ - SHKUP

Акционерско друштво во државна сопственост за вршењена дејноста давање услуги во воздухопловната навигација

Shoqëri aksionare në pronësi shtetërore për kryerjen e veprimtarisë dhënie të shërbimeve të navigacionit ajror

„М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ

Годишен финансиски план за 2025 година

Декември 2024 година

"Босфор"Бр.7, Мралино, Илинден
Република Северна Македонија
Тел: +389 2 3148100 Факс: +389 2 3148239
E-mail: info@mnavigation.mk

"Bosfor" Nr.7,Mralino, Ilinden
Republika e Maqedonisë së Veriut
Tel: +389 2 3148100 Fax: +389 2 3148239
E-mail: info@mnavigation.mk

ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ДОКУМЕНТОТ

Опис на документот: Годишниот финансиски план на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје за 2025 година ги опфаќа крајот на последиците од пандемијата со Ковид-19, воениот конфликт во Украина но и сударот на блискиот исток, економската криза, воздушниот сообраќај во Р.С.Македонија во 2023/24 година и можните сценарија за движењето во 2025 година, единечната цена за прелети на воздухоплови и терминални услуги за 2025 година, анализа на планираните приходи за 2025 година, споредбена анализа на планираните приходи на Друштвото за 2025 година во однос на планираните приходи на Друштвото за 2024 година,анализа на планираните расходи за 2025 година, табеларен приказ на планираните приходи и расходи на Друштвото за 2025 година, планираниот финансиски резултат на Друштвото за 2025 година, споредбена анализа на планираните расходи на Друштвото за 2025 година со планираните расходи на Друштвото во 2024 година, споредбена анализа на планираните расходи на Друштвото за 2025 година со реализираните расходи на Друштвото во 2024 година и друго.
Наслов **„М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ** **ГОДИШЕН ФИНАНСИСКИ ПЛАН ЗА 2025 ГОДИНА**

Референтен број: МНВ-610-201-04	**Издание број:** 1.0 **Дата:** 16/12/2024

Извадок: “...Планирањето на приходите од прелети за 2025 година се базира на анализите на воздушниот сообраќај во Република Северна Македонија во првите девет месеци во 2024 година како и на последните сценарија изготвени од EUROCONTROL за бројот на летови во периодот помеѓу 2024 - 2030 година.“
Клучни зборови: Обем на сообраќај, планирани приходи, планирани расходи, реализирани приходи, реализирани расходи, вкупни приходи, вкупни расходи.

Статус на документот:	Работна верзија		**Класификација:**	Интерен документ	
	Конечна верзија	√		Јавен документ	√
	Објавено издание			Доверлив	

Локација:	**Скопје**

ПРИФАЌАЊЕ НА ДОКУМЕНТОТ

Во следната табела се наведени авторите и лицата кои гоизготвиле/одобриле овој документ.

Функција	Име, презиме и потпис	Дата
Изработиле	Филип Трандафиловски Раководител на Одделение за планирање, развој и меѓународно задолжување Даниела Трајчулеска Раководител на Одделение за финансиски работи и администрација Дејан Зарапчиев Самостоен советник за одредување на цени	17.12.2024 18.12.2024
Проверил аспект - квалитет	Леонора Шаља Шеф на Отсек за квалитет - безбедност во Одделение за интегрирани менаџмент системи	18.12.2024
Одобриле	Владимир Ристески Претседател на Управен одбор и Извршен Директор за воздухопловна навигација Климент Чепуњоски Член на Управен одбор и Извршен Директор за воздухопловна техника Buran Aliti Член на Управен одбор и Извршен Директор за финансиски работи, правни работи, развој и инвестиции	18.12.2024 18.12.2024

СОДРЖИНА

1. ВОВЕД.....5
2. ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОД 2024-2030 (EUROCONTROL – Октомври 2024).....8
   2.1. Прогноза на Eurocontrol – STATFOR за воздушниот сообраќај 2024-2030 8
3. ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ ВО Р.С. МАКЕДОНИЈА ВО 2024ГОДИНА И МОЖНИ СЦЕНАРИЈА ЗА ДВИЖЕЊЕТО ВО 2025ГОДИНА 9
4. ЕДИНЕЧНА ЦЕНА ЗА ПРЕЛЕТИ НА ВОЗДУХОПЛОВИ ВО 2025 ГОДИНА.....12
   4.1. Споредбена анализа на планираните приходи на друштвото за 2025 година во однос на планираните во 2024 година 14
5. АНАЛИЗА НА ПЛАНИРАНИТЕ РАСХОДИ ЗА 2025 ГОДИНА.....15
6. ПЛАНИРАН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ ЗА 2025 ГОДИНА.....18
7. ТАБЕЛАРЕН ПРЕГЛЕД НА ПЛАНИРАНИ ПРИХОДИ НА „М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА 19
8. ТАБЕЛАРЕН ПРЕГЛЕД НА ПЛАНИРАНИ РАСХОДИ НА „М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА 20
9. СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА НА ПЛАНИРАНИ РАСХОДИ НА „М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА СО ПЛАНИРАНИ РАСХОДИ НА ДРУШТВОТО ЗА 2024 ГОДИНА.....22
10. СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА НАПЛАНИРАНИ РАСХОДИ НА „М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА СО РЕАЛИЗИРАНИ РАСХОДИ НА ДРУШТВОТО ЗА 2024 ГОДИНА 24

1. ВОВЕД

Врз основа на член 36 став (3) од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08), Владата на Република Македонија на седницата одржана на ден 16.10.2008 година донела Одлука за отпочнување на постапка за основање на Акционерско друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давател на услуги на воздухопловна навигација (бр. 19-4602/1 од 16.10.2008 година). Со оваа одлука се отпочнува постапка за основање на трговско друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давател на услуги на воздухопловната навигација (во натамошниот текст: Друштвото).

Друштвото е основано како акционерско друштво со еден акционер. Друштвото е основано симултано со преземање на сите акции од страна на основачот – Влада на Република Македонија, без јавен повик и со потпишување на Статутот на друштвото од страна на Владата на Република Македонија. Друштвото е основано за вршење на сите услуги на воздухопловна навигација пропишани со Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/06, 24/07 и 103/08).

Согласно Тековна состојба издадена од страна на Централниот регистар, датум на основање на Друштвото - Акционерско друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација М-НАВ АД Скопје е 04.11.2008 година. Статутот на Акцинерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давател на услуги на воздухопловната навигација е објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр.139/2008.

На 10 март 2010 година согласно член 53 став (4) од Законот за воздухопловство (“Службен весник на Република Македонија” бр.14/06, 24/07 и 103/08), а во врска со условите наведени во Уредбата за давање на услуги во воздухопловната навигација, како и посебните услови во однос на потребниот персонал, опремата и другите посебни услови неопходни за безбедно работење (Службен весник на РМ бр.114/08) Друштвото се стекнало со **Уверение за оспособеност за давање на услуги на воздухопловна навигација MK-01/2010ANSP**, со важност од две години, издадено од страна на Агенцијата за цивилно воздухопловство.

Агенцијата за цивилно воздухопловство на Република Северна Македонија во изминатиот период, во континуитет, во согласност со позитивната регулатива потврдуваше дека М-НАВ АД Скопје како Давател на услуги на воздухопловна навигација ги исполнува сите барања и важечки услови кои се однесуваат на давањето на услуги на воздухопловната навигација и способноста да ги дава истите, со издавање на уверенија со период на важност од две години.

На ден 22.01.2024 година во „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 14/24 е објавен нов Закон за воздухопловство, кој влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“. Со денот на влегување во сила на овој закон, престанува да важи Законот за воздухопловство (“Службен весник на Република Македонија” бр.14/06, 24/07, 103/08, 67/10, 24/12, 80/12, 155/12, 42/14, 97/15, 152/15, 27/16, 31/16 и 64/18 и “Службен весник на Република Северна Македонија” бр. 220/19). Согласно член 164 став (10) од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 14/24), Давателот на услуги на воздухопловна навигација ќе го усогласи своето работење со одредбите од овој закон, најдоцна до 01.01.2025 година.

На 08.03.2024 година врз основа на член 17 став (1) алинеја 8 и член 56 став (4) од Законот за воздухопловство(„Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 14/2024), член 7 од Регулативата (ЕЗ) бр.550/2004 на Европскиот параламент и Советот од 10 март 2004 година, за давање на услуги на воздухопловна навигација во Единственото Европско небо изменета и дополнета со Регулативата (ЕУ) 1070/2009, член 4 и дел ATM/ANS.AR од регулативата за спроведување (ЕУ) 2017/373 на Комисијата од 01 март 2017 година за утврдување на заеднички услови за давателите на

услуги за управување со воздушниот сообраќај/ даватели на услугите во воздухопловната навигација и останати мрежни функции за управување со воздушниот сообраќај и за нивниот надзор и за укинување на регулативата (ЕЗ) бр. 482/2008 и регулативите за спроведување (ЕУ) бр.1034/2011, (ЕУ) бр. 1035/2011 и (ЕУ) бр. 2016/1377 и за изменување и дополнување на Регулативата (ЕУ) бр.677/2011, изменета и дополнета со (ЕУ) регулативите 2020/469 и 2020/1177 кои се транспонирани во Уредбата за начинот на давање на услугите на воздухопловна навигација, како и посебните услови во однос на потребниот персонал, опрема и други потребни услови неопходни за безбедно и уредно работење („Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 281/21), а во постапка по барање на М-НАВ А.Д. – Скопје под УП бр.12-34/2024 од 25.01.2024 година, Агенцијата за цивилно воздухопловство донесе Решение со кое се издава **Уверение за оспособеност за давање на ATM/ANS услуги со бр.MK01-2024/ANSP на М-НАВ А.Д. - Скопје**, давател на услуги на воздухопловна навигација. Ова Уверение за оспособеност за давање на ATM/ANS услуги е издадено со неограничено времетраење сметано од 08.03.2024 година. Уверението за работа е валидно се додека Друштвото и понатаму е во согласност со Уредбата за начинот на давање на услугите на воздухопловна навигација, како и посебните услови во однос на потребниот персонал, опрема и други потребни услови неопходни за безбедно и уредно работење („Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 281/21), и другите применливи прописи и онаму каде што е соодветно, процедурите од документацијата на Друштвото.

Согласно член 8 од Статутот на Акционерското друштво М-НАВ А.Д. - Скопје ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 31/20 - Пречистен текст) основната главнина на Друштвото изнесува 1.552.034.000,00 денари или 25.226.275,71 евра поделени на 1.552.034 обични акции со номинална вредност од 1.000,00 денари за една акција.

Согласно Статутот на „М-НАВ" А.Д. - Скопје управувањето со Друштвото е организирано според двостепен систем. Друштвото има Управен одбор и Надзорен одбор. Управниот одбор е составен од три члена. Надзорниот одбор ги избира членовите на Управниот одбор со мнозинство гласови од вкупниот број гласови. Со одлуката за избор на членови на Управниот одбор, еден од членовите на управниот одбор се именува за Претседател на Управниот одбор. Еден од членовите носи назив извршен директор за воздухопловна навигација. Членот се избира од редовите на вработените и мора да има стручни знаења, способности и искуство во организирање и водење на дејноста на Друштвото, да поседува валидна дозвола на надзорен контролор на летање и најмалку 6 годишно работно искуство како надзорен контролор на летање. Еден од членовите на Управниот одобор носи назив извршен директор за воздухопловна техника. Членот се избира од редовите на вработените и мора да има стручни знаења, способности и искуство од организирање и водење на дејноста на Друштвото, да поседува валидна дозвола на воздухопловно-технички персонал и најмалку 6 годишно работно искуство како воздухопловно-технички персонал. Еден од членовите на Управниот одбор е одговорен за финансиското работење, правното работење, развој и инвестиции и носи назив, извршен директор за финансиски работи, правни работи, развој и инвестиции. Членот мора да има стручни знаења, способности и искуство во организирање и водење на дејноста на Друштвото и најмалку 6 годишно работно искуство во соодветна дејност. Членовите на Управниот одбор се избираат за време од 4 години со право на реизбор. Членот на Управниот одбор не може да биде избран за член на управен одбор односно за извршен член на одбор на директори на други акционерски друштва со седиште во Република Северна Македонија.

Претседател и членови на Управниот одбор на „М-НАВ" А.Д. - Скопје се:

- Владимир Ристески избран со Одлука на Надзорниот одбор на „М-НАВ" А.Д. - Скопје од 17.10.2024 година, кој ја води, организира и е одговорен за давање на услуги во воздухопловна навигација и носи назив - Извршен директор за воздухопловна навигација. Именуваниот воедно е и Претседател на Управниот одбор;

• Климент Чепуњоски избран со Одлука на Надзорниот одбор на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје од 17.10.2024 година, кој ја води, организира работата и е одговорен за техничките средства во воздухопловната навигација и носи назив Извршен директор за воздухопловна техника; и

• Buran Aliti избран со Одлука на Надзорниот одбор на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје од 17.10.2024 година кој ги води и врши финансиските работи, правните работи, развој и инвестиции и е одговорен за финансиското работење, правното работење, развој и инвестиции и носи назив Извршен директор за финансиски работи, правни работи, развој и инвестиции.

Предметот на работењето на давателот на ATM/ANS услуги е:

1. Давање на ATM/ANS услуги;
2. Обука на АНС персонал;
3. Изготвување и редовно ажурирање на Зборникот на воздухопловни информации врз основа на податоците добиени од утврдените оргинатори; и
4. Други дејности поврзани со воздухопловната навигација.

Давателот на услуги на воздухопловна навигација се финансира од:

Согласно Законот за воздухопловство - Давателот на ATM/ANS услуги се финансира од:

- Делот од надоместокот остварен по основ на давање на ATM/ANS услуги чија висина се утврдува со трошковник на давателот на ATM/ANS услуги на начин пропишан согласно со членот 58 став (6) од Законот за воздухопловство;
- Надоместок за обука на ANS персонал;
- Донации, заеми, кредити и друга финансиска и техничка помош; и
- Надоместоци за вршење други активности на давателот на ATM/ANS услуги.

2. ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОД 2024-2030 (EUROCONTROL – Октомври 2024)

Може да се каже дека закрепнувањето од пандемијата со Ковид-19 е целосно завршено, но мора да се земе во предвид дека сообраќајот на европско ниво е сеуште под влијание на војната во Украина, при што има значителни разлики помеѓу различните региони во Европа. Во прогнозата не се вклучени геополитичките превирања на блискиот исток од октомври 2024 година кои ќе влијаат на резултатите за последниот квартал од годината. Конфликтот во Украина и натаму значително влијае на користењето на воздушниот простор, односно доведе доизмени во сообраќајните токови.

Ситуацијата со конфликтот особено влијае на енергетскиот сектор, а со тоа и на прогнозите на економски раст во еврозоната. Со намалувањето на куповната моќ на потрошувачите, а со тоа и на побарувањето за патување, влијанието се одразува и на воздушниот сообраќај. Исто така, воздушниот товарен сообраќај е особено погоден од овој нов фактор, со големи ограничувања во работата на клучните превозници и нарушените синџири на набавка. Покрај наведеното, можноста за зголемување на инфлацијата, економските ризици и загриженоста за животната средина, го отежнуваат прецизното предвидување за обемот на сообраќај во 2025 година, како и за можните финансиски импликации врз Друштвото.

2.1. Прогноза на Eurocontrol – STATFOR за воздушниот сообраќај 2024-2030

Последната прогноза на воздушниот сообраќај издадена од страна на Eurocontrol - STATFOR од октомври 2024 година ги зема во предвид следните инпути:

- **Трендови на авио сообраќајот: очекуваниот број на летови за 2024 година покажува зголемување на бројот на летови во државите на ECAC за 5.1% во однос на 2023 година (односно 96% во споредба со 2019 година)**

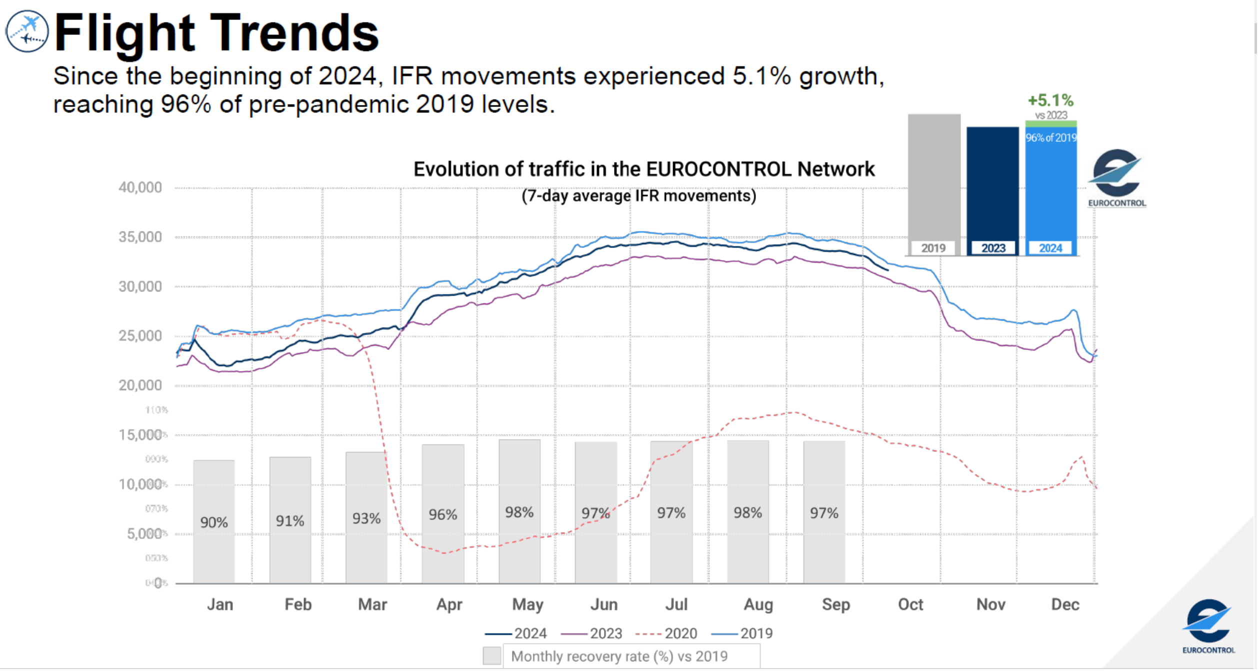

- **Економски раст**

  Последната ревизија на предвидувањата за БДП во еврозоната доведе до одредено зголемување на предвидениот раст за 2024 година, односно го одсликува подобро од очекуваното економско окружување, кое во возврат доведе до зголемена потрошувачка, вклучувајќи го и зголемувањето во воздушниот сообраќај. Од друга страна, прогнозите за 2025-2030 година остануваат непроменети, но високото ниво на неизвесност поради инфлацијата, цените на енергенсите, како и глобалните економски услови можат да влијаат на идниот раст.

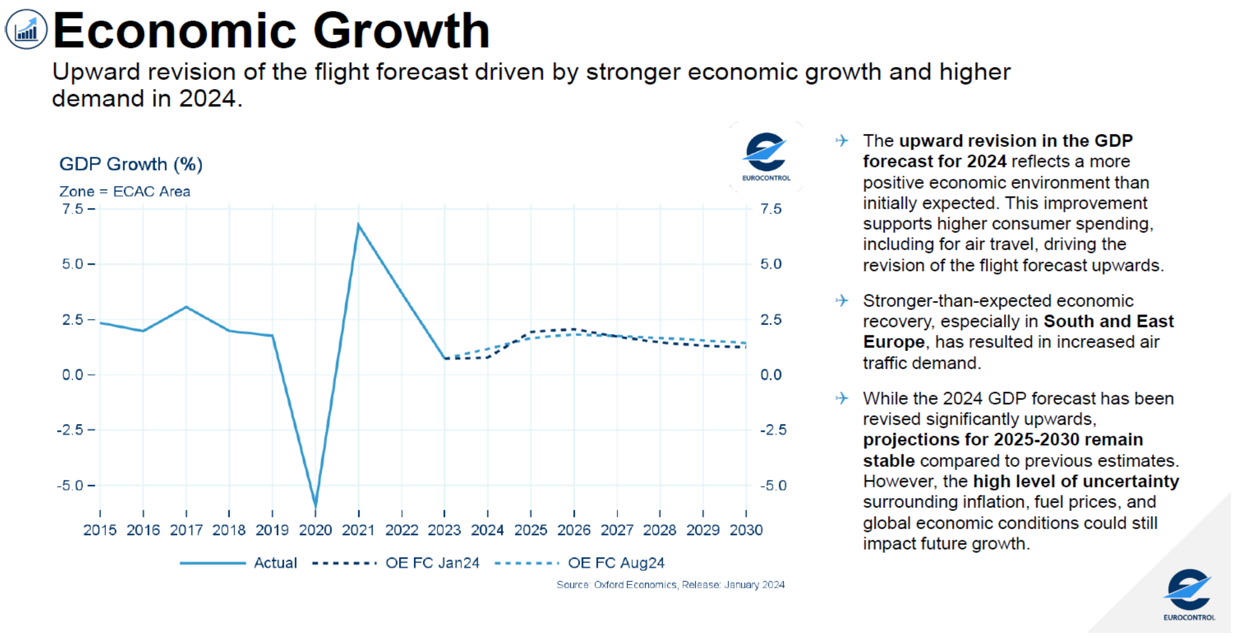

- **Прогноза на сообраќај**

  Растот на сообраќајот во 2025 во однос на 2024 година се очекува да достигне 3.7% (во основното сценарио), што го отсликува подобрените прогнози за економски раст и оптимистичните планови за летање од страна на авио компаниите за периодот 2024-2025, при што најголем раст се очекува во југоисточна Европа. За периодот до 2030 година се предвидува просечен раст од 1.6%.

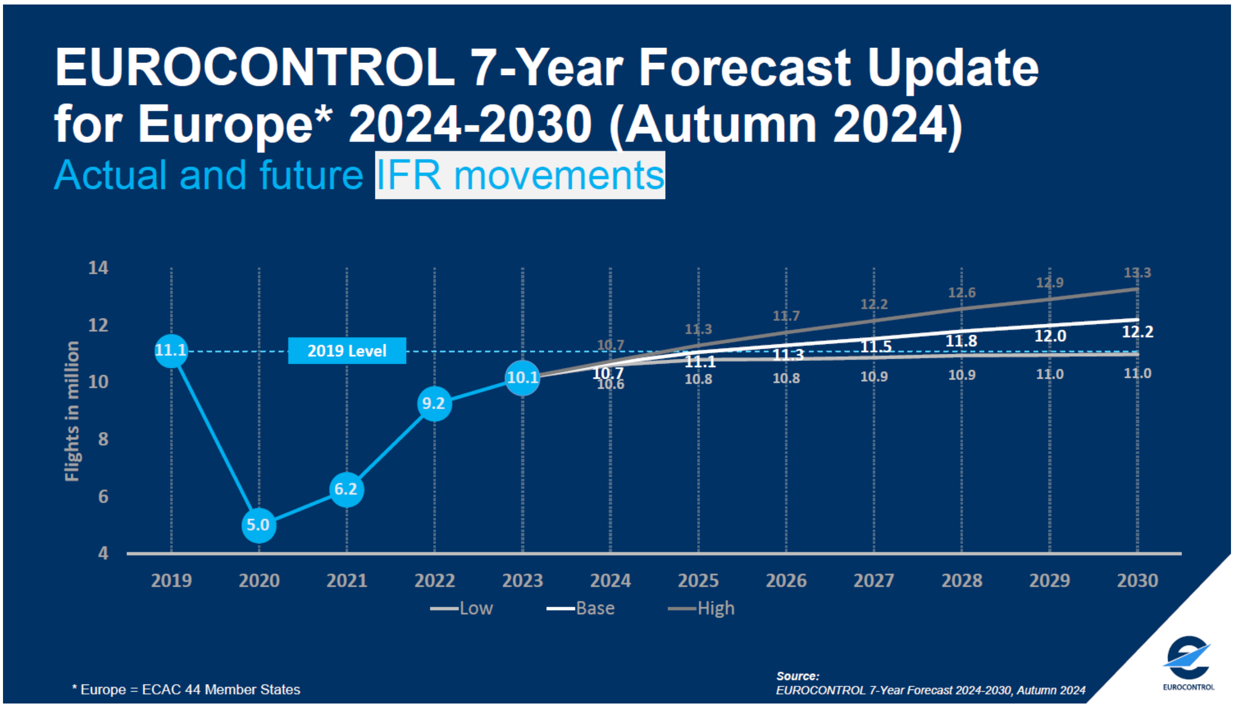

3. ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ ВО Р.С. МАКЕДОНИЈА ВО 2024ГОДИНА И МОЖНИ СЦЕНАРИЈА ЗА ДВИЖЕЊЕТО ВО 2025ГОДИНА

Воздушниот сообраќај во 2024 година забележува континуиран значителен пораст во однос на претходната година, како и во однос на референтната 2019 година пред пандемијата со Ковид -19. Порастот на воздушниот сообраќај во однос на 2019 година е 21,1% заклучно со реализираниот сообраќај во месец септември.

Односот на вкупниот сообраќај од почеток на секоја година заклучно со месец септември, споредено со референтната 2019 година е прикажан на следниот графикон.

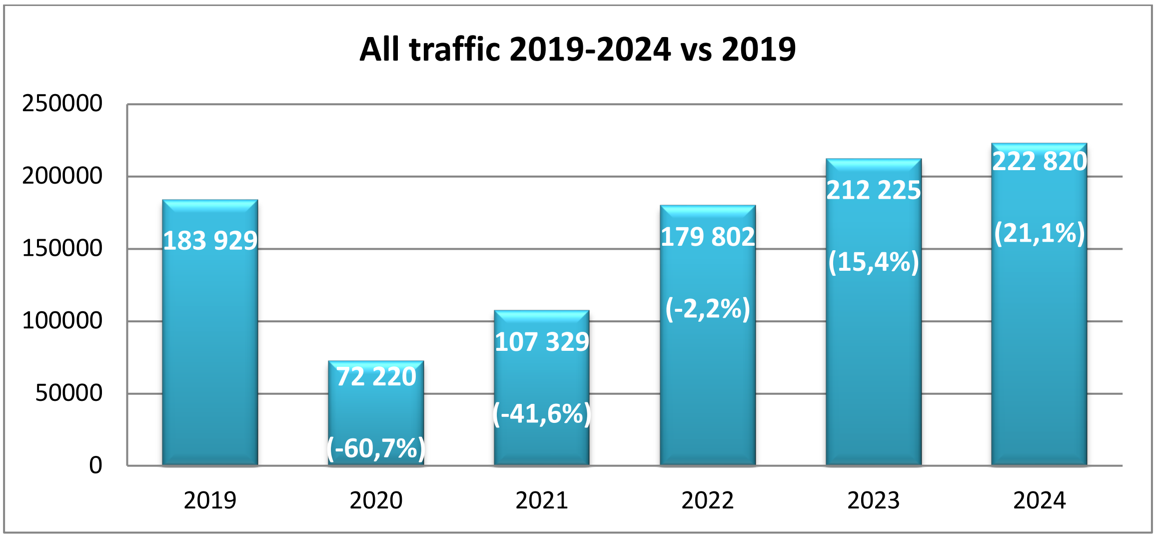

Ден со најмногу операции во 2024 година е недела, 10-ти август со вкупно 1284 операции.

На графиконот подолу е прикажана месечната еволуција на севкупниот сообраќај за периодот од 2019 до 2024 година. Назначената бројка во проценти го покажува значителниот месечен пораст на сообраќајот во 2024 година во однос на соодветниот месец од референтната 2019 година.

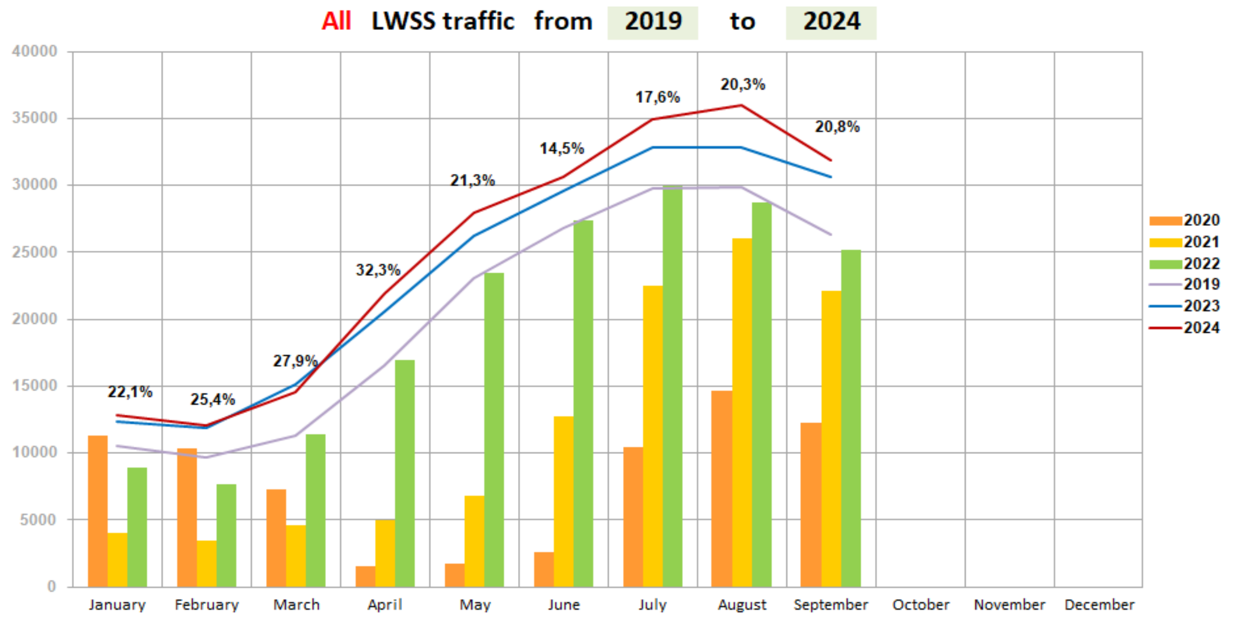

И оваа летна сезона лошите метео услови предизвикаа потреба од воведување на регулации, кои создадоа одредено доцнење во мрежата и намалување на бројот на летови во засегнатите периоди. Дополнително, нерамномерната распределба на сообраќајот која ги надминуваше пропишаните секторски капацитети, условуваше потреба од регулации за заштита на секторите од преоптоварување. Како и минатата година така и во 2024 година големиот пораст на сообраќајот, предизвика надминување на бројката од 72 воздухоплови во одредени саати што резултираше во потреба од воведување на регулации за техничка заштита на застарениот АТМ систем.

Процесот на транзиција на Новиот LeadinSky (Леонардо) АТМ систем согласно планот за транзиција треба да заврши до крајот на месец март 2025 година со што летната сезона 2025 година ќе се одработи со користење на новиот АТМ систем. Преминувањето со

оперативна работа на овој нов и современ АТМ систем првенствено ќе ги отстрани ограничувањата поврзани со техничките лимитации на стариот Алениа АТМ систем, како и дел од ограничувањата кои се резултат на секторските капацитети на фиксни и предефинирани секторизции. Во периодот кој ќе следи по транзицијата и усвојување од страна на оперативниот персонал на стабилна употреба на новиот АТМ систем, ќе се спроведе евалуација на секторските капацитети со цел нивно зголемување и оптимизација на искористеноста на воздушниот простор. Со тоа потребата од воведување на регулации поради надминување на секторските капацитети ќе биде намалена.

Подолу е даден уделот на причините за воведување на регулации во периодот од 1-ви април до 30-ти септември 2024 година.

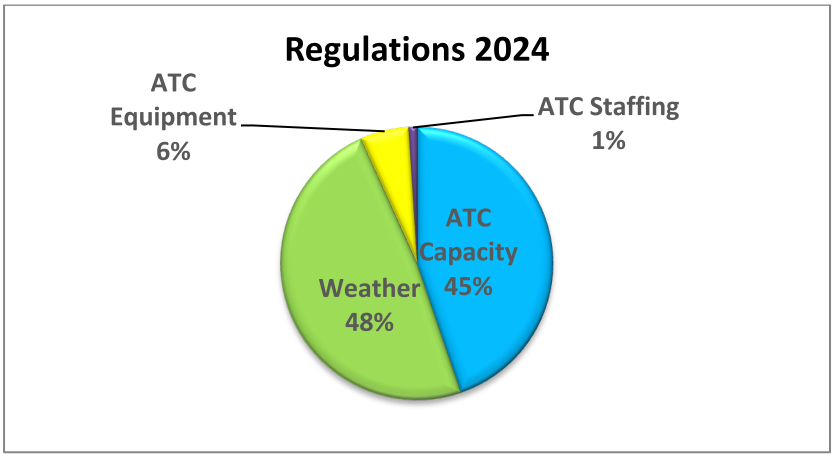

Обемот на сообраќајот на скопскиот и охридскиот аеродром, дадена во графиконот подолу. Назначената бројка во проценти го покажува месечениот пораст на сообраќајот во 2024 година во однос на соодветниот месец од референтната 2019 година.

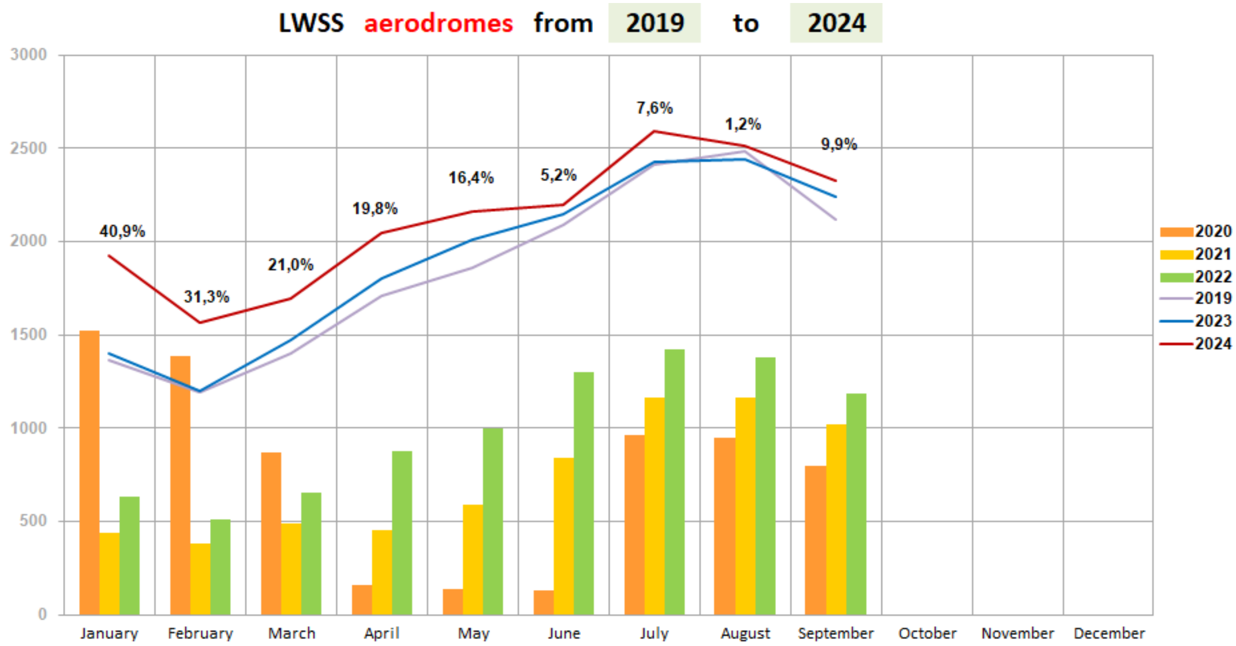

Во 2024 година порастот на аеродромскиот сообраќај ги надминува сите претходни години вклучувајќи ја и референтната 2019 година.

И покрај големиотпораст на воздушниот сообраќај, неповолните метео услови и ограничувањата поради застарениот АТМ систем, летната сезона е одработена безбедно и ефикасно, пружајќи максимално професионална услуга на корисниците.

Впрочем, во првите десет месеци од 2023 година (период јануари-октомври) вкупно беа реализирани 237.897 летови од кои 218.573 беа прелети, податок кој што говори за

пораст од 13,3% во однос на бројот на прелети во истиот период од 2022 година. Според статистиката на Централното биро за наплата на Eurocontrol за првите десет месеци од 2024 година, Република Северна Македонија бележи зголемување од 5,9% на наплатните единици од прелетите во однос на планираните за 2024 година или зголемување од 7,2% во однос на истиот период во 2023 година.

Month		2024 Actual	2024 States' Forecast	2023 Actual	2019 Actual	% 2024 A / 2024 F	% 2024 A / 2023 A	% 2024 A / 2019 A
		(1)	(2)	(3)	(7)	(1)/(2)	(1)/(3)	(1)/(7)
1	January	**22,946**	*24,190*	23,893	17,708	-5.1%	-4.0%	29.6%
2	February	**21,786**	*23,976*	23,681	16,639	-9.1%	-8.0%	30.9%
3	March	**26,012**	*30,603*	30,228	19,233	-15.0%	-13.9%	35.2%
4	April	**40,107**	*38,576*	38,103	28,427	4.0%	5.3%	41.1%
5	May	**49,514**	*48,360*	47,766	40,456	2.4%	3.7%	22.4%
6	June	**53,429**	*52,984*	52,333	45,978	0.8%	2.1%	16.2%
7	July	**61,511**	*58,078*	57,365	50,551	5.9%	7.2%	21.7%
8	August	**66,701**	*58,030*	57,317	50,618	14.9%	16.4%	31.8%
9	September	**57,377**	*55,186*	54,508	45,339	4.0%	5.3%	26.6%
10	October	**62,387**	*45,997*	45,432	37,975	35.6%	37.3%	64.3%
11	November		*26,216*	25,894	20,607			
12	December		*25,805*	25,488	21,469			
TOTAL		**461,771**	***488,000***	482,009	395,000	**5.9%**	**7.2%**	**30.8%**

- Табеларен приказ на Централното Биро за наплата на Eurocontrol за реализирани наплатни единици од прелетите над РСМ во периодот од 01.01 до 30.10.2024 година

Прогнозата на Еуроконтрол за периодот од 2024 година до 2029 година (октомври 2024) во која не се земени во предвид влијанието на ефектите од гео-политичките настани на Блискиот Исток е дадена во табелата подолу. Согласно трите сценарија на пораст на сообраќајот во 2025 година во однос на 2024 година, се очекува порастот на вкупниот број на летови во воздушниот простор Република Северна Македонија во 2025 година да се движи помеѓу 1,0% (при песимистично сценарио) и 6.4% (при оптимистичко сценарио), од причина што се уште постои голем степен на неизвесност во еволуцијата на воздушниот сообраќај поради тековните ризици кои произлегуваат од војната во Украина и гео-политичките случувања на Блискиот Исток.

Р. Северна Македонија

	пораст на сообраќај споредено со претходна година (проценти)									
Сценарио	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
оптимистичко					7.7%	6.4%	3.7%	3.7%	3.9%	3.2%
базично	-56.%	58.0%	52.0%	15%	6.8%	4.0%	2.3%	2.4%	2.6%	1.9%
песимистичко					5.4%	1.0%	0.8%	0.9%	0.9%	0.3%

- Пораст на сообраќајот во РСМ во периодот 2024-2029 година (според сценаријата на Eurocontrol)

4. ЕДИНЕЧНА ЦЕНА ЗА ПРЕЛЕТИ НА ВОЗДУХОПЛОВИ ВО 2025 ГОДИНА

Методологијата за пресметка на единечната цена за прелети се базира на заедничкиот систем за наплата на надоместоци од прелети согласно регулативата бр.1794/06 на Европската Комисија и одлуката на Владата на РСМ за начинот на определување на висината на надоместокот за користење на услуги на воздухопловна навигација, начинот на наплатата и ослободување од плаќање на надоместокот како и висината и начинот на определување на делот од надоместокот за користење на услугите на воздухопловна навигација. ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр.194 од 23.09.2019 година). Информацијата за пресметката на цената на прелетите се доставува, се разгледува и потоа се одобрува од страна на Eurocontrol и авио-превозниците на косултативниот состанок што се организира секоја година. Притоа, на овој состанок се

разменуваат информации за вкупните планирани трошоци, инвестициите, како и проекција на сообраќајот за секоја наредна година.

Согласно извршеното усогласување помеѓу „М-НАВ“ А.Д. - Скопје и Агенцијата за цивилно воздухопловство на РСМ како регулаторно тело, единечната цена на прелетите во РСМ во 2025 година е утврдена да изнесува **46,55 евра**. При распределбата во 2025 година, делот на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје треба да изнесува 83,60% од вкупно наплатените средства од реализирани прелети во РСМ во 2025 година.

Графички приказ на движењето на единечна цена за прелети во РСМ во периодот помеѓу 2012 - 2025 година

Вредно е да се напомене и фактот дека со порастот на сообраќајот во изминатиот период и приходите остварени од зголемениот обем на дадени услуги се создадоа предуслови за намалување на цената на прелетите. Следствено, во 2025 година, единечната цена за прелетите ќе биде намалена за 1,8% споредено со 2024 година и истото се базира на последната проекција за пораст на наплатните единици од прелети помеѓу 1,0% и 6,4 во 2025 година споредено со бројот на реализираните наплатни единици во 2024 година.

Единечна цена за терминални услуги во 2025 година

Еден помал дел (околу 13,0%) од вкупните планирани приходи во 2025 година., „М-НАВ“ А.Д. - Скопје очекува да реализира како давателна терминални услуги на воздухопловна навигација, односно услуги на контролата на летање при полетување и слетување на аеродромите во Скопје и Охрид. Од овие услуги во 2025 година, се очекува приход од околу 184 милиони денари што воедно претставува намалување од 9,38% во однос на вкупните планирани приходи од терминални услуги во 2024 година. Иако се очекува пораст на бројот на терминални наплатни единици во 2025 година од околу 1% споредено со 2024 година, планираното намалување на надоместокот од терминални услуги е од причина што 10% од вкупниот надоместок кој што ќе го наплаќа Eurocontrol во 2025 година треба да го пренесе на Агенцијата за цивилно воздухопловство, во согласност со Тарифникот на АЦВ (бр.02-1132/2 од 30.09.2024 година).

Согласно Договорот за заем со Европската Банка за обнова и развој за финансирање на „Проектот за надградба на системот за воздухопловна навигација” во Република Северна Македонија и заради поддршка на напорите на Владата на РСМ за привлекување на нови линии на аеродромите во Скопје и Охрид, единечната цена за терминални услуги и во 2025 година останува непроменета и ќе изнесува 4.00 евра по тон на максимална тежина на воздухоплов во полетување.

Анализа на планираните приходи на друштвото за 2025 година

„М-НАВ” А.Д. Скопје остварува приходи од своето работење по основ на наплата на:

- Надоместок за давање на услуги за прелети - фактурирање и наплата што во име, а за сметка на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје ја врши EUROCONTROL - CRCO (Central Route Charges

Office);

- Надоместок за давање на терминални услуги на воздухопловна навигација - фактурирање и наплата што во име на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје исто така ја врши EUROCONTROL- CRCO;
- Приходи од останати услуги (давање на комуникациски и радарски услуги на Hungarocontrol од страна на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје);
- Останати приходи (приходи од минати години, донации, од закупнина и др.); и
- Надомест за обука за ANS персонал.

Планирањето на приходите од прелети за 2025 година се базира на анализите на воздушниот сообраќај во Република Северна Македонија во првите десет месеци во 2024 година како и на последните сценарија изготвени од EUROCONTROL за бројот на летови во периодот помеѓу 2024 - 2030 година.

Согласно оваа анализа, за периодот од јануари-декември 2025 година се предвидува да се реализираат вкупно приходи во износ од **1.423.358.921,30 денари**, од кои **1.226.577.371,30 денари** приходи по основ на прелети, **184.481.550,00 денари** приходи по основ на терминални услуги и **12.300.000,00 денари** приходи од останати услуги од кои по основ на давање на радарска слика и комуникациски услуги на Hungarocontrol денари, како и останати приходи од публикување на воздухопловни информации, приходи од минати години, надомест на штети, донации и друго.

Приходите се планираат по тримесечја и тоа, во првото тримесечје од 2025 година се очекува да се реализираат 227.157.780,00 денари, во второто се планира да се остварат 395.105.962,00 денари, во третото 499.577.075,00 денари, додека во четвртото тримесечје се очекува да се реализираат 301.518.104,30 денари приходи, што укажува на сезонскиот карактер на сообраќајот кој истовремено се рефлектира и на приходите.

Структурата на приходите во планските проекции за 2025 година се очекува да биде: 86,18% приходи од прелети, 12,96% приходи од терминални услуги и 0,86% останати приходи.

Табеларен преглед на вкупните планирани приходи на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје за 2025 година е даден подолу во текстот, Точка 8.

4.1. Споредбена анализа на планираните приходи на друштвото за 2025 година во однос на планираните во 2024 година

ПРИХОДИ	Планирани 2025 година	Планирани 2024 година	(%) 2025/2024
Приходи од прелети	1.226.577.371,30	1,191.475.600,50	2,95%
Приходи од терминални услуги	184.481.550,00	203.583.265,50	-9,38%
Останати приходи	12.300.000,00	12.300.000,00	0,00%
ВКУПНО денари:	**1.423.358.921,30**	**1.407.358.866,00**	**1,14%**

Согласно Годишниот финансиски план на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје, износот на планираните приходи за 2025 година е зголемен за 1,14% споредено со планираните приходи за 2024 година како последица на нормализацијата на состојбата во авио-сообраќајот по кризата со пандемијата на Covid-19 и зголемувањето на обемот на авио-сообраќајот на глобално и регионално ниво.

5. АНАЛИЗА НА ПЛАНИРАНИТЕ РАСХОДИ ЗА 2025 ГОДИНА

Вкупните расходи планирани за 2025 година изнесуваат **1.421.952.954,00 денари**, а истите во споредба со вкупните планирани расходи на Друштвото за 2024 година се зголемени за околу **3%**.

Зголемувањето на планираните расходи за 2025 година се должи на минимум потребните средства за континуирано обезбедување на високо ниво на безбедни, редовни, експедитивни и ефикасни услуги на воздухопловна навигација на корисниците во рамките на дезигнираниот воздушен простор на Република Северна Македонија, истите во согласност со зголемувањето на обемот на воздушниот сообраќај во 2024 година, како и со очекуваниот дополнителен пораст на сообраќајот во 2025 година.

Имајќи го во предвид завршетокот на влијанието на состојба предизвикана со пандемијата од Ковид-19, но од друга страна и влијанието на кризата предизвикана со војната во Украина и конфликтот на блискиот исток, и нивното директно влијание врз воздушниот сообраќај и приходите на Друштвото, Управниот одбор на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје континуирано ќе ги следи идните состојби и тековно ќе презема дополнителни мерки за одржување на високиот квалитет на услугите на воздухопловна навигација како основна дејност на Друштвото.

Имајќи го предвид погоре наведеното, вкупните планирани расходи за 2025 година табеларно се прикажани во Точка 8-Табеларен преглед на планирани расходи на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје за 2025 година, а се групирани по видови на трошоци како што следи:

- **Вкупните трошоци за вработените во 2025 година се проектирани во износ од 1.110.656.954,00 денари, а истите во споредба со планираните трошоци на Друштвото за 2024 година се зголемени за 7,7%,од кои:**
  - Трошоците за бруто плати за вработените во 2025 година изнесуваат 1.090.656.954,00 денари и истите се планирани со зголемување од 7,6% во однос на планираните трошоци за бруто плати за 2024 година. Ова зголемување се должи наподобрувањето на воздушниот сообраќај во 2024 година, како иочекуваниот натамошен раст на сообраќајот во 2025 година. Воедно, во оваа ставка се вклучени и пресметките за бруто плати кои се однесуваат на трансформација на работен однос од студенти-инженери/техничари во инженери/техничари (7 вработени), вработување на 8 нови контролори на летање - студенти (јули-декември 2025 година) поради зголемен обем на работа, но и поради пензионирање на постоечкиот кадар, вработување 5 студенти метео-опсерватор/прогностичар (јули-декември),1 вработен во одделение AIS (Охрид), 1 cyber-security инженер (одделение IMS), 5 вработувања (инженери) во СВТ (јули-декември), 4 вработувања во СФРПРРИ (април-јуни). Покрај сето наведено, оваа ставка ги вклучува и трошоците за законското зголемување на бруто платите по основ на минат труд, сменска работа, надоместоци за работа во празник, зголемување на рејтинг на контролорите на летање.
  - Ставката Други трошоци за вработените изнесува 20.000.000,00 денари и е на ниво со истите во споредба со 2024 година. Овие средства се наменети за исплата на останати надоместоци за вработените, т.е. трошоци за задолжителен лекарски преглед, превоз надвор од Скопје, отпремнини и други трошоци согласно Колективниот договор на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје.

- **Вкупните материјални трошоци за 2025 година се планирани во износ од 107.000.000,00 денари, а истите во споредба со планираните трошоци на друштвото за 2024 година се намалени за околу 12%, при што:**
  - Ова намалување воглавно се должи на намалувањето на планирани трошоци во ставката Потрошена енергија и гориво (истите планирани во износ од 24.000.000,00 денари), а во согласност со фактурираните месечни износи во 2024 година и постигнатата јавна набавка на електрична енергија за наредниот период, како и намалување во предвидените средства за резервни делови кои се

намалени во однос на минатата година за 8.000.000,00 денари, како минимум проценети трошоци за обезбедување на непрекинато и безбедно функционирање на системите при што со оглед на нивната старостмора до крајни граници да се елиминира секаква можност од застој во функционирањето, како и да се обезбеди неопходноста од навремени и брзи интервенции, брзи набавки на резервни делови, па и замена на делови од системите доколку е потребно во текот на годината.

- Ставката за одржување е зголемена за 6.000.000,00 денари со цел доградба и репарација на приодниот пат кон зградата на КЛ во Скопје, како и одржување на зградата на дирекција на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје.
- Останатите ставки од вкупните материјални трошоци како што се планираните трошоци за потрошени суровини и материјали, комуникациски и транспортни услуги итн., со оглед на нивниот релативно фиксен карактер се планирани на приближно исто ниво во однос на планираните трошоци во 2024 година.

* **Вкупните нематеријални трошоци во 2025 година се планирани во износ од 98.050.000,00 денари, а истите во споредба со вкупно планираните нематеријални трошоци на Друштвото за 2024 година се намалени за 8,5%:**

- Трошоците за дневници за службени патувања и патни трошоци за 2025 година во износ од 16.000.000,00 денари се намалени во споредба со планираните трошоци во 2024 година поради одржување на планираните задолжителни обуки на контролорите на летање и останатиот воздухопловен персонал на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје на крајот на 2025 и почетокот на 2026 година кои што се одржуваат во школските центри во странство, редовните состаноци во меѓународните организации и институции итн.
- Планираните трошоци за осигурување за 2025 година се во износ од 16.400.000,00 денари, односно се на исто ниво во однос на минатата годинашто се должи на големите промени на цените на пазарот,од кои 11.500.000,00 денари за осигурување од дејност, 1.500.000,00 денари за осигурување на имот, 400.000,00 денари за каско осигурување, 300.000,00 денари за осигурување на персоналот на друштвото, патничко осигурување итн.
- Планираните трошоци за ставката Членарини во организации и друго во 2025 година се во износ од 1.800.000,00, од кои 1.600.000,00 денари отпаѓаат на трошоците за годишна членарина на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје во меѓународната организација CANSO (Civil Air Navigation Services Organization) на европско и светско ниво, додека останатите средства се планирани за членарини во домашни здруженија за сметководство, ревизија и заштита при работа и истите во споредба со планираните трошоци во 2024 година се на исто ниво.
- Најголем дел од вкупните нематеријални трошоци во 2025 година претставува ставката Останати нематеријални трошоци во вкупен износ од 56.000.000,00 денари како што следи:

Останати нематеријални трошоци	2025	2024	2025/2024 (%)
Надомест надзорен одбор	500.000,00	350.000,00	42,9
Авторски хонорари	1.200.000,00	1.200.000,00	0,0
Обука КЛ, семинари и советувања	22.000.000,00	41.950.000,00	-47,6
Ревизија на финансиски извештај	600.000,00	600.000,00	0,0
Адвокатски услуги	2.000.000,00	1.200.000,00	66,7
Останати интелектуални услуги	10.000.000,00	3.500.000,00	185,7
Стручни списанија и весници	250.000,00	250.000,00	0,0
Сертификација АЦВ	2.000.000,00	10.700.000,00	-81,3

Други нематеријални трошоци	1.500.000,00	1.500.000,00	0,0
Донации во земјата	750.000,00	750.000,00	0,0
Трошоци за извршни пресуди	15.000.000,00	0,00	/
Одржување на софтвер	200.000,00	200.000,00	0,0
Вкупно	**56.000.000,00**	**62.200.000,00**	-10,0

Како што може да се види од табелата погоре, планираните трошоци за 2025 година се намалени за 24,4% во донос на 2024 година, при што најголемиот дел од оваа ставка - Останати нематеријални трошоци отпаѓа на трошоците на подставките:

- Трошоци за Обука на контролори на летање(КЛ), семинари и советувања за 2025 година, во вкупен износ од 22.000.000,00 денари, од кои најголем дел се за потребите на Секторот за воздухопловна навигација за кои се предвидени пред се 5.000.000,00 денари (20% од вкупната цена) за освежување на знаењета за КЛ за ACS и APS овластувања, 3.000.000,00 денари (20%) за селекција и почетна обука на 8 кандидати за КЛ за ACS овластување, 300.000,00 денари за обука по национална програма за обука за обезбедување во цивилното воздухопловство, обука за останатиот персонал во износ од околу 6.000.000,00 денари итн.;
- Ставката за останати интелектуални услуги е зголемена за 6.500.000 денари во однос на 2024 поради потребата од ангажирање надворешен консултант со цел изработка студија за развој на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје во натамошниот период;
- Како поголема подставка спаѓаат и годишните трошоци за одржување на сертификација на „М-НАВ“ А.Д. - Скопје од страна на Агенцијата за цивилно воздухопловство во вкупен износ од 2.000,000,00 денари. Оваа ставка е значително помала во однос на минатата година (-80%) поради промена во начинот на сертификација од 2 годишна во континуирано одржување на истата;
- Подставката Други нематеријални трошоци во износ од 1.500.000,00 денари опфаќа наемнини за недвижности (Закуп за антена на Црн Врв), трошоци за чување архивски материјали, трошоци за фотокопирање, потврда за неосудуваност за вработените и друго;
- Трошоците за Донации во земјата се предвидени на износ од 750.000,00 денари, во поголем дел наменети за Воздухопловната Федерација на Република Северна Македонија.

- **Останатите трошоци од работењето се проектирани на 10.000.000,00 денари во 2025 година.** Во оваа категорија спаѓаат трошоците за резервации за надомест на вработени и резервации за договори, трошоци за вредносни усогласувања на краткорочни побарувања, отпис на побарувања од CRCO и друго, а во споредба со планираните трошоци во 2024 година се намалени за приближно 17%.
- **Амортизацијата за 2025 година епланирана во износ од 66.246.000,00 денари** согласно номенклатурата за пресметка на амортизација и сметководствената политика на Друштвото, и истата е намалена во однос на планираната амортизација за 2024 година за 8,3%.
- **Вкупните финансиски трошоци планирани за 2025 година се во износ од 30.000.000,00 денари,** и се намалени за 14% во однос на минатата година.Поголемиот дел во износ од 25.000.000,00 денари отпаѓа на планираната исплата на камати за неповлечени и повлечени средства по основ на новиот Договор за заем склучен со ЕБОР на 29 – ти јули 2022 година, додека планираните трошоци за банкарски услуги се планирани во износ од 5.000.000,00 денари. Овие трошоци произлегуваат од потпишувањето на двата договори за заем со цел затворање и рефинансирање на Договорот за заем со ЕБОР, потпишан на 24.09.2013 година, и тоа: новиот Договор за заем со ЕБОР во вредност од 9.770.000,00 ЕУР, потпишан на 29.07.2022 година, како и Договорот за одобрување на долгорочен кредит со

Комерцијална Банка АД Скопје во вредност од 5.000.000,00 ЕУР, склучен на 28.07.2022 година.

Табеларниот приказ на планираните расходи на Друштвото за 2025 година во споредба со планираните расходи на Друштвото за 2024 година е дадено во Точка 9.

Табеларниот приказ на планираните расходи на Друштвото за 2025 година во споредба со планираните расходи на Друштвото за 2024 година е дадено во Точка 10.

6. ПЛАНИРАН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ ЗА 2025 ГОДИНА

„М-НАВ" А.Д. - Скопје го изработи Финансискиот план за 2025 година во согласност со одредбите на Законот за трговски друштва („Службен весник на Република Македонија" бр.14/06, 24/07, 103/08, 67/10, 24/12, 80/12, 155/12, 42/14, 97/15, 152/15, 27/16, 31/16 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.220/19), и усвоените Меѓународни стандарди за финансиско известување. Проекциите на вкупните расходи во износ од **1.421.952.954,00** денари (Точка 5) се направени врз основа на анализите за работењето на „М-НАВ" А.Д. - Скопје во изминатите две години, како и врз основа на минимум потребните средства на Друштвото за одржување на квалитетот на своите услуги во 2025 година, а во согласност со принципите на сметководственото начело на принципот на пресметковна основа.

Согласно регулативите на ICAO и Eurocontrol, давателот на услуги на воздухопловна навигација во Република Северна Македонија, „М-НАВ" - А.Д. – Скопје работи на принципот на целосен поврат на трошоците (full cost recovery) од работењето што ги одобрува Eurocontrol секоја година. Тоа значи дека според "Принципите" на Eurocontrol (Док.бр.20.60.01. од јануари 2020 година), остварената добивка во претходната деловна година се пренесува на авиокомпаниите преку соодветното намалување на цената на услугите за прелети во наредните години.

Проекциите на вкупните приходи во износ од **1.423.358.921,30** денари се базираат согласно планираниот обем на воздушен сообраќај во 2025 година (Точка 4).

Со реализацијата на сите плански претпоставки, „М-НАВ" А.Д. Скопје во 2025 година очекува вкупните планирани приходи да ги надминат вкупните планирани расходи, при што ќе оствари добивка од 1.405.967,30 денари.

7. ТАБЕЛАРЕН ПРЕГЛЕД НА ПЛАНИРАНИ ПРИХОДИ НА „М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА

ПРИХОДИ	Q1	Q2	Q3	Q4	ВКУПНО
ПРЕЛЕТИ	186.539.009,00	344.924.034,00	441.124.057,00	253.990.271,30	**1.226.577.371,30**
ТЕРМИНАЛНИ УСЛУГИ	37.543.771,00	47.106.928,00	55.378.018,00	44.452.833,00	**184.481.550,00**
ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	3.075.000,00	3.075.000,00	3.075.000,00	3.075.000,00	**12.300.000,00**
ВКУПНО ДЕНАРИ	**227.157.780,00**	**395.105.962,00**	**499.577.075,00**	**301.518.104,30**	**1.423.358.921,30**

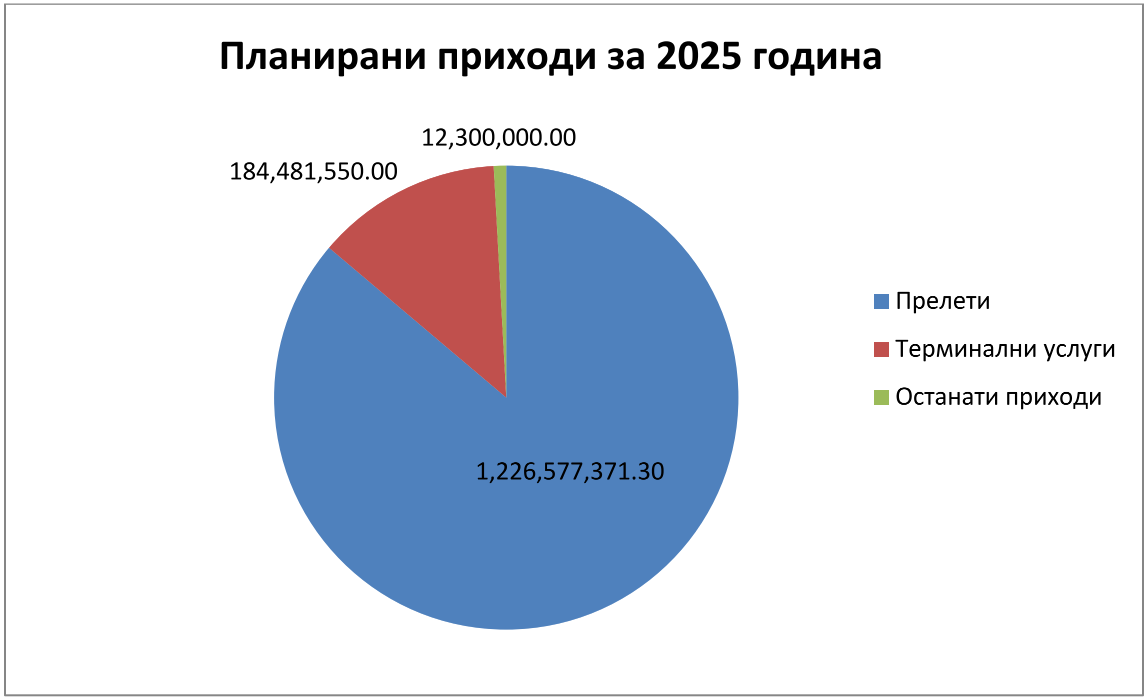

8. ТАБЕЛАРЕН ПРЕГЛЕД НА ПЛАНИРАНИ РАСХОДИ НА „М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА

		2025				
Конто	Опис	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно
I	**Вкупно трошоци за вработените**	**258,856,539.00**	**267,856,539.00**	**283,656,538.00**	**300,287,338.00**	**1,110,656,954.00**
	Бруто плати	256,356,539.00	265,356,539.00	271,656,538.00	297,287,338.00	1,090,656,954.00
	Други трошоци за вработените	2,500,000.00	2,500,000.00	12,000,000.00	3,000,000.00	20,000,000.00
II	**Вкупно материјални трошоци**	**26.750.000,00**	**26.750.000,00**	**26.750.000,00**	**26.750.000,00**	**107.000.000,00**
	Потрошени суровини и материјали	750.000,00	750.000,00	750.000,00	750.000,00	3.000.000,00
	Потрошени резервни делови	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	12.000.000,00
	Потрошена енергија	6.000.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	24.000.000,00
	Транспортни услуги	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	4.000.000,00
	Поштенски, телефонски услуги и интернет	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	20.000.000,00
	Трошоци за одржување	10.500.000,00	10.500.000,00	10.500.000,00	10.500.000,00	42.000.000,00
	Дополнително трошоци минати години	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	2.000.000,00
III	**Вкупно нематеријални трошоци**	**24.512.500,00**	**24.512.500,00**	**24.512.500,00**	**24.512.500,00**	**98.050.000,00**
	Закуп за канцелариски простор и др.	750.000,00	750.000,00	750.000,00	750.000,00	3.000.000,00
	Дневници за службен пат и патни трошоци	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	16.000.000,00
	Трошоци за репрезентација	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	4.000.000,00
	Премии за осигурување	4.100.000,00	4.100.000,00	4.100.000,00	4.100.000,00	16.400.000,00
	Членарини во меѓународни организации и др.	450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	1.800.000,00
	Останати нематеријални трошоци	14.000.000,00	14.000.000,00	14.000.000,00	14.000.000,00	56.000.000,00
	Останати услуги	212.500,00	212.500,00	212.500,00	212.500,00	850.000,00

IV	**Останати трошоци од работењето**	**2.500.000,00**	**2.500.000,00**	**2.500.000,00**	**2.500.000,00**	**10.000.000,00**
V	**Амортизација**	**16.561.500,00**	**16.561.500,00**	**16.561.500,00**	**16.561.500,00**	**66.246.000,00**
VI	**Вкупно финансиски трошоци**	**7.500.000,00**	**7.500.000,00**	**7.500.000,00**	**7.500.000,00**	**30.000.000,00**
	Банкарски услуги - провизии, курсни разлики	1.250.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00	5.000.000,00
	Камати по банкарски кредити	6.250.000,00	6.250.000,00	6.250.000,00	6.250.000,00	25.000.000,00
	Вкупно расходи	**336.680.539,00**	**345.680.539,00**	**361.480.538,00**	**378.111.338,00**	**1.421.952.954,00**

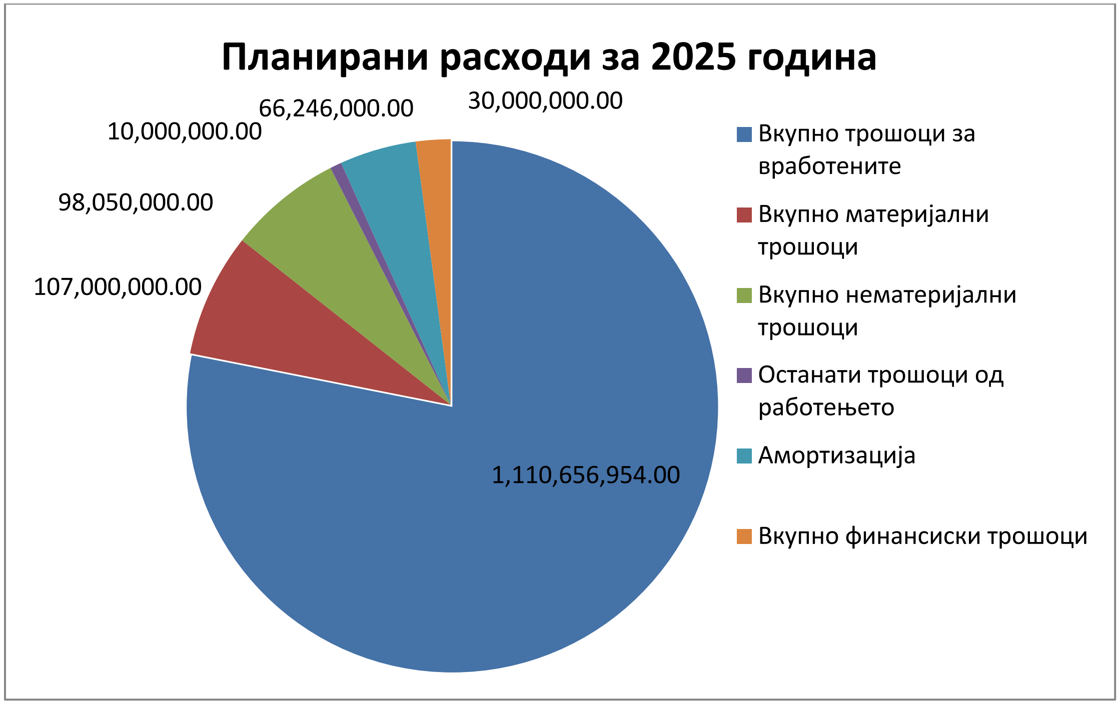

9. СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА НА ПЛАНИРАНИ РАСХОДИ НА „М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА СО ПЛАНИРАНИ РАСХОДИ НА ДРУШТВОТО ЗА 2024 ГОДИНА

Конто	Опис	Планирани 2025	Планирани 2024	% 2025/2024
I	**Вкупно трошоци за вработените**	**1.110.656.954,00**	**1.031.050.000,00**	**7,72**
	Бруто плати	1.090.656.954,00	1.013.050.000,00	7,66
	Други трошоци за вработените	20.000.000,00	18.000.000,00	11,11
II	**Вкупно материјални трошоци**	**107.000.000,00**	**122.000.000,00**	**-12,30**
	Потрошени суровини и материјали	3.000.000,00	4.000.000,00	-25,00
	Потрошени резервни делови	12.000.000,00	20.000.000,00	-40,00
	Потрошена енергија	24.000.000,00	36.000.000,00	-33,33
	Транспортни услуги	4.000.000,00	4.000.000,00	0,00
	Поштенски, телефонски услуги и интернет	20.000.000,00	20.000.000,00	0,00
	Трошоци за одржување	42.000.000,00	36.000.000,00	16,67
	Дополнително трошоци минати години	2.000.000,00	2.000.000,00	0,00
III	**Вкупно нематеријални трошоци**	**98.050.000,00**	**107.175.000,00**	**-8,51**
	Закуп за канцелариски простор и др.	3.000.000,00	3.300.000,00	-9,09
	Дневници за службен пат и патни трошоци	16.000.000,00	20.000.000,00	-20,00
	Трошоци за репрезентација	4.000.000,00	3.000.000,00	33,33
	Премии за осигурување	16.400.000,00	16.400.000,00	0,00
	Членарини во меѓународни организации и др.	1.800.000,00	1.625.000,00	10,77
	Останати нематеријални трошоци	56.000.000,00	62.000.000,00	-9,68
	Останати услуги	850.000,00	850.000,00	0,00
IV	**Останати трошоци од работењето**	**10.000.000,00**	**12.000.000,00**	**-16,67**
V	**Амортизација**	**66.246.000,00**	**72.246.000,00**	**-8,30**
VI	**Вкупно финансиски трошоци**	**30.000.000,00**	**35.000.000,00**	**-14,29**
	Банкарски услуги - провизии, курсни разлики	5.000.000,00	5.000.000,00	0,00
	Камати по банкарски кредити	25.000.000,00	30.000.000,00	-16,67
	Вкупно расходи	**1.421.952.954,00**	**1.379.471.000,00**	**3,08**

Забелешка: Отстапувања на планираните трошоци за 2025 година во споредба сопланираните трошоци за 2024 година се објаснети во точка **5 – Анализа на планирани расходина друштвото за 2025 година.**

10. СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА НАПЛАНИРАНИ РАСХОДИ НА „М-НАВ“ А.Д. - СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА СО РЕАЛИЗИРАНИ РАСХОДИ НА ДРУШТВОТО ЗА 2024 ГОДИНА

Конто	Опис	Планирани 2025	Реализирани 2024	% 2025/2024
I	**Вкупно трошоци за вработените**	**1.110.656.954,00**	**1.011.379.731,00**	**9,82**
	Бруто плати	1.090.656.954,00	991.690.952,00	9,98
	Други трошоци за вработените	20.000.000,00	19.688.779,00	1,58
II	**Вкупно материјални трошоци**	**107.000.000,00**	**59.343.634,56**	**80,31**
	Потрошени суровини и материјали	3.000.000,00	1.206.930,00	148,56
	Потрошени резервни делови	12.000.000,00	3.669.945,00	226,98
	Потрошена енергија	24.000.000,00	20.236.482,97	18,60
	Транспортни услуги	4.000.000,00	1.737.560,85	130,21
	Поштенски, телефонски услуги и интернет	20.000.000,00	15.884.474,15	25,91
	Трошоци за одржување	42.000.000,00	13.663.503,59	207,39
	Дополнително трошоци минати години	2.000.000,00	2.944.738,00	-32,08
III	**Вкупно нематеријални трошоци**	**98.050.000,00**	**81.028.402,03**	**21,01**
	Закуп за канцелариски простор и др.	3.000.000,00	2.001.747,00	49,87
	Дневници за службен пат и патни трошоци	16.000.000,00	11.717.837,44	36,54
	Трошоци за репрезентација	4.000.000,00	1.065.391,89	275,45
	Премии за осигурување	16.400.000,00	15.916.985,25	3,03
	Членарини во меѓународни организации и др.	1.800.000,00	2.309.010,04	-22,04
	Останати нематеријални трошоци	56.000.000,00	44.170.244,41	26,78
	Останати услуги	850.000,00	3.847.186,00	-77,91
IV	**Останати трошоци од работењето**	**10.000.000,00**	**2.000.000,00**	**400,00**
V	**Амортизација**	**66.246.000,00**	**72.246.000,00**	**-8,30**
VI	**Вкупно финансиски трошоци**	**30.000.000,00**	**28.590.340,18**	**4,93**
	Банкарски услуги - провизии, курсни разлики	5.000.000,00	3.170.090,58	57,72
	Камати по банкарски кредити	25.000.000,00	25.420.249,60	-1,65
	Вкупно расходи	**1.421.952.954,00**	**1.254.588.107,77**	**13,34**

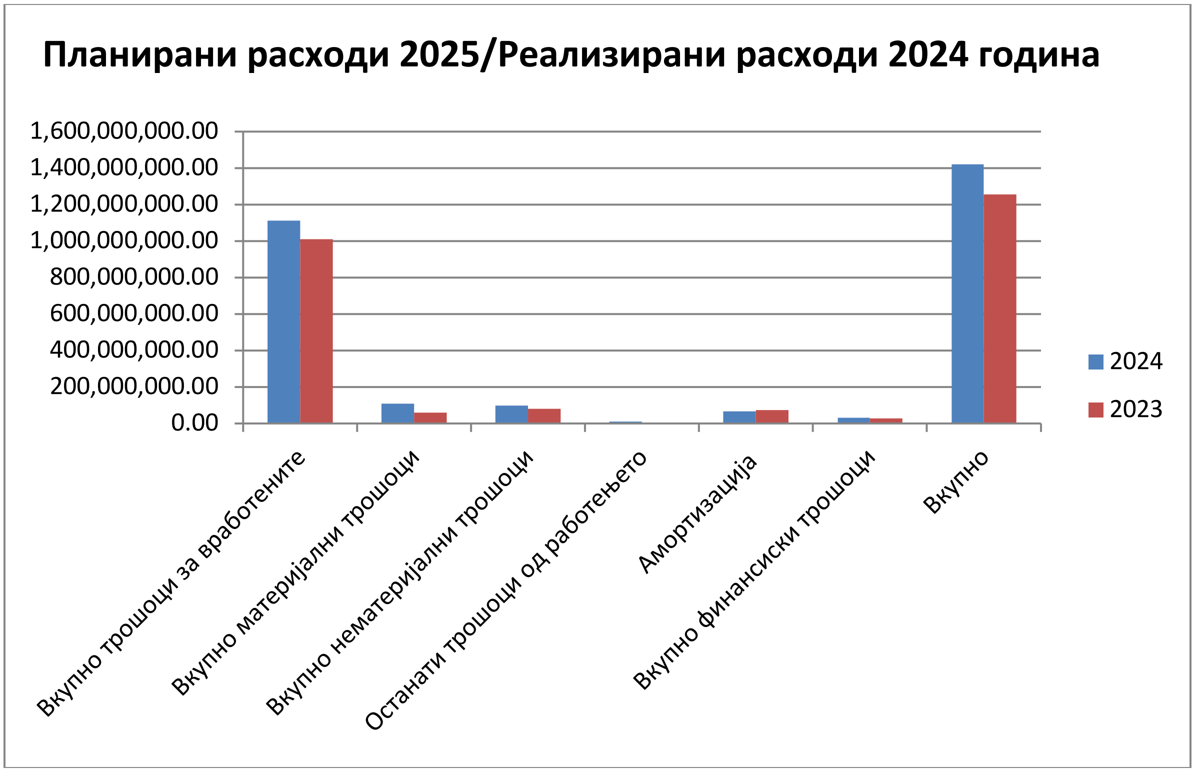

Согласно Споредбената анализа на планирани расходи на друштвото за 2025 година (1.421.952.954,00 денари) во споредба со очекуваните реализирани расходи на Друштвото за 2024 година (1.254.588.107,77 денари), се прикажува вкупно зголемување од 13,34% во однос на реализацијата од 2024 година.

Напоменуваме дека при искажувањето на реализираните расходи за 2024 година, од причина што во моментот на изготвување на Финансискиот план за 2025 година истите сеуште не беа целосно достапни, земени се актуелните податоци заклучно со 31.10.2024 година, додека за преостанатиот период од 2024 година се користени планираните расходи од Финансискиот план на Друштвото за 2024 година.

Како резултат на горенаведеното, ова отстапување не е целосно реално, т.е. прецизното отстапување ќе се согледа на крајот од годината кога целосно ќе се прокнижат трошоците за 2024 година и целосно ќе се согледаат прелевањата на планираните расходи на квартално ниво.

Имено, согласно споредбената табеларна анализа погоре, прикажаното отстапување на одделните ставки на расходи е како што следи:

- Планираните трошоци за бруто плати на вработените во „М-НАВ“ А.Д. - Скопје за 2025 година во однос на реализираните трошоци за 2024 година согласно горенаведената табела се зголемени за околу 10 %. Ова зголемување се должи на подобрувањето на воздушниот сообраќај во 2024 година, како и очекуваниот натамошен раст на сообраќајот во 2025 година. Воедно, во оваа ставка се вклучени и пресметките за бруто плати кои се однесуваат на трансформација на работен однос од студенти-инженери/техничари во инженери/техничари (7 вработени), вработување на 8 нови контролори на летање - студенти (јули-декември 2025 година) поради зголемен обем на работа, но и поради пензионирање на постоечкиот кадар, вработување 5 студенти метео-опсерватор/прогностичар (јули-декември), 1 вработен во одделение AIS (Охрид), 1 cyber-security инженер (одделение IMS), 5 вработувања (инженери) во СВТ (јули-

декември), 4 вработувања во СФРПРРИ (април-јуни). Покрај сето наведено, оваа ставка ги вклучува и трошоците за законското зголемување на бруто платите по основ на минат труд, сменска работа, надоместоци за работа во празник, зголемување на рејтинг на контролорите на летање.

- Кај планираните трошоци за потрошени суровини и материјали за 2025 година споредбено со реализираните трошоци за 2024 година во табелата се прикажува драстично зголемување од причина што потставките канцелариски материјали, средства за хигиена и средства за вода се водат со требување од магацин, а податоците се преземаат од магацинот на крајот од годината, односно оваа ставка нема да има толкав процент на отстапување на крајот од годината по целосното прокнижување на трошоците.
- Планираните трошоци за потрошена енергија за 2025 година во споредба со прикажаната реализација во табелата за 2024 година отстапува околу 18% поради нецелосното прокнижување на фактурите, т.е. фактурите за електрична енергија од Министерството за одбрана пристигнуваат со задоцнување, така што досега се платени сите фактури заклучно со октомври 2024 година, а останатите се очекува да пристигнат и бидат платени до крајот на годината.
- Кај ставките Транспортни услуги и Останати услуги каде што се прикажува намалена реализација во 2024 година, а делумно и кај сите други расходни ставки, отстапувањето на реализираното во однос на планираното се должи пред се на нецелосното прокнижување на трошоците за 2024 година.

Овие ставки се детално објаснети во **Точка 5 - Анализа на планирани расходи за 2025 година.**